

SVENSKA DAGBLADET

KULTUR

6 KULTUR

Torsdag 11 november 2004

Ljus representerar allt som driver tvillingarna Starn som jobbar med foto, film och elektriska installationer. I går hjälpte de till att installera sina verk på Färgfabriken.

Med ljuset som livskraft

LYSANDE TVILLINGAR Ljus är ett ständigt tema i tvillingarna Mike och Doug Starns konst. På Färgfabriken får deras rumsinstallation Gravity of Light världspremiär innan den går vidare till andra konsthallar.

NEW YORK Enäggstvillingarna Mike och Doug Starn slog igenom som fotokonstnärer på Whitneybiennalen i mitten av 80-talet. De fotograferade berömda bilder ur konsthistorien och skapade sedan collage av dem. Bröderna jämfördes med storheter som Robert Rauschenberg, Cindy Sherman, Gilbert and George och Joel Peter Witkin. Under 90-talet fick de sitt stora genombrott som installationskonstnärer. Idag turnerar flera av deras utställningar världen runt.

Utställningen på Färgfabriken heter passade Gravity of light. Brödernas återkommande tema är ljus och liv. De arbetar med foto, film och elektriska installationer.

De tar emot i sin studio i New York, en industrilokal i centrala Brooklyn.

Allt vi gör handlar om ljus som metafor. Idén var att göra Färgfabriken till en katedral av ljus, berättar Mike Starn. När man kliver in ska man bli förblindad av ljus. Utställningslokalen lysas upp av endast en kolbåge-

lampa skapad efter den första upptäckten av konstgjord elektricitet 1804, av Humphrey Avy, alltså långt före Edison.

Vi gjorde research i flera år för att kunna bygga den, inskjuter Doug Starn.

Det märks att de är enäggstvillingar, de pratar inte ens likt. Dupontarna i munnen på varandra utan mer samspelt än så. Under samtalet kan den ene brodern plötsligt sluta mitt i en mening och den andre fortsätta med b-satsen.

De visar mig ett foto av ett träd i mörker.

Mörker kan skapas genom att undvika ljus men också genom att ta upp ljus. Det har med färgernas fysik och vår uppfattning av svart att göra. Svart är egentligen fullt av ljus medan vitt inte innehåller ljus. Träd innehåller kol. Träd är skapat av ljus och växer mot solen.

På långsidan av väggen hänger ett enormt fotomontage av Buddha, endast konturerna är ljusa. Buddhaporträttet är ihopsatt av flera mindre foton.

Något som är genomgående i

vår konst är delar. Det har med vetenskap att göra, helheten är delar av annat, inget är helt förrän det är del av något annat.

Bilderna är inte inramade. Bröderna föredrar att hänga nakna foton för att göra dem mer som delar, inte enskildheter, i utställningen. De avbildar ofta löv, scannar och zoomar in lövens "vener" så att det för tankarna till biologi.

Ibland liknar löven fjärilar och kokonger. Bröderna fotograferar också fjärilar. Fotoboken Attracted to light innehåller en essä av författaren och tillika fjärilsamlaren Vladimir Nabokov (Lolita).

Nabokov är favoritförfattaren. Han uppskattar liv och skönhet – och så denna tillfällighet att han precis som vi fascinerar av fjärilar.

Ni har valt att fotografera fjärilar som är aktiva om natten?

Dagtid gömmer de sig under löv för att undvika ljus. Om natten dras de till ljus. Denna dragning är starkare än sexdriften.

För oss representerar ljus allt som driver oss, som våra impulser. Ljus kontrollerar oss. Ljus är som tyngdkraften. Ljus är även grunden för fotograferande.

I tio år har bröderna Starn arbetat med ljus som tema. Intresset vaknade i samband med att de började fotografera solen åt Nasa. Under en period bodde de på Nasas bas och fick tillträde till

SvD mötte tvillingbröderna Starn i deras ateljé i New York.

all forskning. Även idag får de hjälp av den amerikanska rymdstyrelsen.

Ni gick konsthögskola tillsammans. Har ni alltid arbetat ihop?

Vi har fotograferat tillsammans sedan vi var 13 år, dessförinnan satt vi och ritade på varandras teckningar.

Redan på 60-talet såg vi i Time Magazine bilder av Rauschenberg och Claes Oldenburg och insåg att vi ville bli konstnärer.

Mike och Doug Starn

Födda: 1961, New Jersey.

Bor: New York.

Utbildning: The School of the Museum of the Fine Art Boston.

Yrke: Installationskonstnärer,

fotokonstnärer.

Böcker: Attracted to light (Powerhouse Books).

Film: Behind your eye Neuberger Museum of Art (2004) New York.

Aktuella: Utställning-

en Gravity of light öppnar 13 november på Färgfabriken, samma dag är det också vernissage på Wetterling Gallery (Kungsträdgården).

– Vi kom in på konskola med samma portfolio. Vi arbetade med olika projekt men de bästa var alltid de som vi gjorde ihop. När vi tog examen var det självklart att vi skulle fortsätta jobba tillsammans.

De visar en exklusiv fotobok som ska släppas om två år. Även i boken finns många bilder av samma motiv. Varje del blir viktig som separata sidor.

Intresset för likhet, olikhet och enhet – har det med att göra att ni är enäggstvillingar?

– Ja. Det är något vi sedan barn konstant blivit påmind om. Vi är så annorlunda alla andra men ändå har vi våra egna personligheter, säger Doug Starn.

– Likadant med fotografi. Vi jobbar med samma motiv men i slutändan är de olika, säger Mike Starn.

CYRIL HELLMAN
kultur@svd.se

